

Академічна недоброчесність у вищій школі нашої країни є системним фактором, а не питанням моральних чеснот окремих осіб. Відповідно, мають напрацьовуватися адекватні підходи до проблеми та рекомендації, при цьому варто усвідомлювати проблемність з можливістю використання тих порад, які нам можуть надавати наші західні партнери.

Академічний етос може формуватися лише в умовах природної комунікації, яка не буде спотворена штучною та, головне, неефективною інституційною регламентацією, яка знаходиться в руках бюрократії. Ефект від різноманітних кодексів академічної доброчесності буде приблизно таким же, яким був ефект свого часу від «Морального кодексу будівника комунізму». Останні щонайменше 15-20 років ми спостерігаємо активні спроби української освітянської бюрократії посилювати вимоги до науково-педагогічних працівників. Однак постійні зміни вимог сприяють дезорієнтації викладача вищої школи та втраті можливості формування сталої традиції, без якої говорити про формування академічного етосу неможливо.

Н. В. Глейзер

АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Університети відіграють вирішальну роль у передачі й розповсюдженні культурного та соціального капіталу. Саме тут зростає нове покоління національних еліт, яке через декілька років почне приймати основні рішення. Вища школа – це своєрідна модель суспільства. На час навчання у ЗВО припадає період становлення і формування цінностей, установок і моделі поведінки, котрі визначатимуть місце молодій людини у дорослому житті. Тому утвердження принципів академічної культури та доброчесності в навчальних закладах слугує передумовою розбудови сильної громадянської культури в суспільстві в цілому. Культивування у молоді поваги до свободи та гідності людини, її індивідуальності, до інтелектуальної власності та авторських прав є важливою гуманітарною складовою здійснення успішних реформ в українському суспільстві.

Академічна доброчесність вимагає, щоб і студент, і викладач, і дослідник почували себе вільними від руйнівного впливу корупції та академічного консерватизму. Слід підтримувати прагнення бути чесними та відкритими у висловлюванні своїх думок, бо в атмосфері, де вченийчуває себе вільним у висловленні своєї думки, можна досягти реального інтелектуального і матеріального прогресу. Проте, академічна доброчесність передбачає не тільки академічну свободу, але й відповідальність за кожне висловлене судження, оцінку, будь-який здійснений людиною вчинок.

Три практичні напрями, зміни в яких можуть забезпечити підвищення якості освітньої діяльності в університетах України: 1) культивування академічної культури і доброчесності шляхом впровадження в дію інституту Кодексу честі, яким мають бути обумовлені правила поведінки і роботи студентів, викладачів та інших працівників університету; 2) збільшення кількості вибірових дисциплін у навчальних планах. Вільний вибір студента робить його не тільки вмотивованим до навчання, підвищує відповідальність за власний вибір, але й виявляє ступінь важливості запропонованої викладачем дисципліни і формує рейтингову оцінку діяльності викладача. А це потужний стимул для самовдосконалення останнього; 3) використання творчого потенціалу студентів і залучення їх до підготовки навчальних матеріалів, що використовуються в аудиторії. Молоді люди, що зростають у світі сучасних технологій, так звані digital natives, можуть знаходити і обробляти інформацію іноді швидше й краще, ніж представники старшого покоління. Визнання цього факту, довіра до творчих здібностей молодої людини, активна співпраця зі студентом, ставлення до нього як до партнера у процесі пошуку знань можуть забезпечити успішну академічну діяльність.

К. А. Котвицька

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ У ЗВО

Актуальність проблеми адаптації студентів до навчально-професійної діяльності зумовлена тим, що в період навчання у ЗВО закладаються основи професіоналізму, формується потреба і готовність до безперервної самоосвіти в умовах, що змінюються. У зв'язку з цим особливо важливо, щоб студенти активно включалися в процес оволодіння знаннями і способами їх освоєння з початкових етапів навчання, усвідомлювали, що результати навчально-професійної діяльності стають справжнім надбанням особистості. При цьому специфіка процесу адаптації студентів у ЗВО визначається відмінністю у методах навчання. Так, наприклад, першокурсникам бракує навичок і умінь, які необхідні у ЗВО для успішного оволодіння програмою. Спроби компенсувати це старанністю не завжди приводять до успіху. Проходить чимало часу, перш ніж студент пристосується до нових вимог навчання. Звідси часто виникають істотні відмінності в діяльності, і особливо в її результатах, при навчанні одного і того ж людини в школі та ЗВО. Крім того, великий обсяг інформації, відсутність навичок самостійної роботи викликають велике емоційне напруження, що нерідко призводить до розчарування у виборі майбутньої професії. Тому вивчення механізмів і закономірностей адаптації студентів в різноманітних виробничих і соціальних умовах на різних рівнях набуває в даний час фундаментального значення.